

Betonnen kaders zijn ingevuld met glas en bronskleurig aluminium waarmee de gevel aan de oude industriële haven met zijn pakhuizen refereert. Beeld Thijs van Stigt

Artikel

15 feb

Feesten, bouwen en wonen zonder dogma's in The Harbour Club

label: [Architectuur](#)

Nog voordat het Cruquiseiland in Amsterdam werd herontwikkeld, zat daar al The Harbour Club. Toen duidelijk werd dat er tweeduizend woningen op het eiland moesten komen, was iedereen het erover eens: de club moest blijven – op het eiland, in de loods én in bedrijf tijdens de werkzaamheden. Om dat allemaal mogelijk te maken moest er een hoop gebeuren: erin, eromheen én erbovenop. LEVS architecten tekende voor het ontwerp.

Tekst Tracy Metz | Beeld LEVS architecten, Thijs van Stigt

Amsterdam raakt zoetjesaan door zijn havens heen. De echte havenactiviteit is allang naar het westen verhuisd, in het oosten wordt nu na KNSM- en Java-eiland en Borneo-Sporenburg de laatste binnenhaven ontwikkeld voor wonen en werken, onderwijs en horeca: Cruquiseiland.

Dat esthetiek en verkeer bij de aanleg niet zo'n rol speelde, zie je al met één blik op de kaart: het 'eiland' heeft de wat lompe vorm van een haak, en de enige weg eroverheen loopt zonder opsmuk dwars door het midden. Logisch, ja, in het begin was haast alle vervoer van en naar het eiland over water of via het spoor. Maar als hier de geplande tweeduizend woningen komen, wordt het verkeer wel een 'dingetje'.

The Harbour Club kreeg een L-vormige nieuwbouw van zes lagen die de oude wijnterminal omarmt. Zo sluit het complex aan op de typologie van de nieuwbouw ernaast.
Beeld Thijs van Stigt

Het parkeren was al een thema voordat de herontwikkeling op gang kwam. The Harbour Club was de eerste openbare (horeca)voorziening op Cruquius, omringd door loodsen, een betoncentrale en silo's waar Albert Heijn z'n drankvoorraad opsliep. De club – een restaurant dat nu ook uitgebreid is met een theaterzaal, alles bij elkaar 3200 vierkante meter – zat in een historische houten loods uit 1895 met een mooi houten dak met spanten.

Je kunt er met vier- tot vijfhonderd man eten, er is honderd man personeel – het gaat er uitbundig aan toe. Als de klanten 's avonds laat naar hun auto terugliepen galmde het geroep over het water en klotste tegen de gevels aan de overkant. Hoe moest dat dan als de Club omringd werd door woningen die nog veel dichterbij staan?

The Harbour Club in Amsterdam-Oost – LEVS architecten

Vrij zicht op het water

Het experimentele van Cruquiseiland als geheel is dat er geen uitgewerkt stedenbouwkundig plan is gemaakt en er geen beoordeling door welstand is. Wel hield de gemeentelijke supervisor regie over de architectuur, de samenhang tussen de gebouwen aan het water, en de toegepaste kleuren en materialen.

De gemeente Amsterdam en ontwikkelaar Amvest, die ook zijn hoofdkantoor op het eiland heeft, bedachten samen een 'spelregelkaart'. De spelregels bepalen bijvoorbeeld dat er door de dwarsstraten vrij zicht op het water moet zijn, dat er een paar architectonische accenten moesten komen en dat de oude havenkraan en een paar gebouwen, waaronder de houten loods van The Harbour Club, behouden moesten blijven.

“We willen als architecten ondogmatisch met dit gebied omgaan”, zegt Jurriaan van Stigt van LEVS. Hij is ervan overtuigd dat deze aanpak, mede dankzij een opdrachtgever die er echt iets moois van wil maken, op dit soort industriële locaties beter werkt dan dichtgetimmerde plannen waarin elke vierkante centimeter is vastgelegd.

‘We willen als architecten ondogmatisch met dit gebied omgaan’

Jurriaan van Stigt, Levs

LEVS is nauw betrokken bij de hele herontwikkeling: het bureau ontwikkelde het programma van eisen en nam het voortouw bij het bepalen van het programma. Ze zaten er al letterlijk dicht op, aangezien hun eigen kantoor op het eiland staat, aan het eind van de haak. Ze hebben vier gebouwen voor hun rekening genomen, waaronder The Harbour Club. Die heeft een speciale plek in hun hart, omdat het waanzinnig ingewikkeld was en helemaal uniek. Eraan verdienen zat er niet in – het was een liefdesbaby.

Het interieur van The Harbour Club heeft de club er zelf ingebouwd. Beeld Nico Alsemgeest

Eigen fundering

Om het parkeren op te lossen zijn er 120 plekken gebouwd onder het belendende blok en onder het hotel iets verderop aan de straat. Aan twee kanten van de loods zijn er in totaal 89 woningen toegevoegd: drie verdiepingen boven de zaal, zes verdiepingen aan de straatkant. Van die 89 zijn 81 voor starters.

Daarvan zijn dertig smalle studio's boven het theater. De andere 51 zijn corridorwoningen aan de tussenstraat. Dan zijn er nog vijf woon-werkwoningen op de begane grond. De woningen moesten hun eigen fundering krijgen, om de nieuwe geluidsdichte theaterzaal heen.

Blijven er nog drie woningen over. Die staan op het dak. Dit is wat erover is van de ruim dertig silo's die tot voor kort op een terrein ernaast stonden. De rest is gesloopt, maar iets van dat kenmerkende industriële erfgoed moest bewaard blijven, vond LEVS. In een opwelling zei Van Stigt tegen Amvest: “Weet je wat, we zetten ze op het dak als woningen.”

En inderdaad, nu staan er drie heel aparte koopwoningen van ieder 170 vierkante meter en drie verdiepingen, met een gemeenschappelijk terras. Je gaat met de lift omhoog, je komt uit op een houten dek en loopt dan naar je eigen silo. Twee totaal verschillende werelden op elkaar gestapeld.

‘Het was een hele puzzel om het er allemaal vanzelfsprekend en aangenaam uit te laten zien’

Zwevend groen dak

Restaurant met nachtclub met woningen: dat is toch de kat op het spek binden? Inderdaad, het geluid was een grote uitdaging. “Dat mooie houten dak van de loods houdt natuurlijk geen geluid tegen”, zegt Van Stigt. “Dus hebben we er een zwevend groen dak op stalen pootjes overheen gelegd.” Vóór het restaurant is nu een theaterzaal in een geheel geluidsdichte dubbele doos-in-een-dooconstructie gemaakt.

Daaromheen ligt de foyer, die straks wordt ingericht met banken en street art-achtige schilderijen op de muren. “Het was een hele puzzel om het er allemaal vanzelfsprekend en aangenaam uit te laten zien.”

Ondogmatisch is het zeker.

Eerste publicatie door [Tracy Metz](#) op 15 feb 2022

Laatste update 16 feb

Vakmedianet. Auteursrecht voorbehouden.

Op gebruik van deze site zijn de volgende regelingen van toepassing: [Algemene Voorwaarden](#) en [Privacy en Cookie beleid](#) | [Privacy-instelling](#)
en